

Den samfundsøkonomiske betydning af
internationalt pendlende færinger for
det færøske samfund

December 2023

1. Indhold

1.	Indhold	1
2.	Sammenfatning	2
3.	Udvikling siden 2013	5
4.	Betydningen af pendlernes indkomst for velstand og velfærd på Færøerne	11
5.	Et komparativt perspektiv	14
6.	Mulige gevinster og konsekvenser af skatteudspillet	17

2. Sammenfatning

Deloitte har fået opgaven med at opdatere rapporten "Føroysk arbeiðsmegi uttanlands" fra 2014. Anledningen er den aktuelle debat på Færøerne vedrørende de internationalt pendlende færingers - altså personer, som arbejder i udlandet, men er bosiddende på Færøerne - bidrag til den færøske samfundsøkonomi - eller potentiel mangel på samme. I forhold til rapporten fra 2014 forholder denne opdatering derfor også et sært tema om de forventede konsekvenser af et skatteudspil, der fratager skattefradrag fra en væsentlig del af udenlandspendlerne.

I diskussionen fremhæves argumentet, at de internationalt pendlende færinger måske ikke bidrager tilstrækkeligt til fælleskasserne, da deres indkomst ofte unddrages beskatning fra færøske myndigheder. Dette omfatter behandlingen af Dansk Internationalt Skibsregister (DIS), Norsk Internationalt Skibsregister (NIS) og lignende systemer, som sammenlignes med særskatten for færøske fiskere samt støttesystemer til medarbejdere på filetfabrikker.

Debatten omfatter også drøftelser om afskaffelse og ændringer af forskellige skatteordninger og systemer med det formål at finansiere skattelettelser og offentligt forbrug. Seneste skatteudspil fra landsstyret fremmer eksempelvis afskaffelsen af §25b fradraget samt dagsfradraget på 300 kr. pr. dag efter 5 år¹.

Formålet med denne analyse er at levere objektiv og uvildig viden, der kan kvalificere den færøske samfundsdebat, især i forhold til beskatning af og støtte til pendlende færinger. Gennem en dybdegående undersøgelse søger rapporten at belyse og nuancere de komplekse økonomiske faktorer, der omgiver dette spørgsmål og dermed bidrage til en mere informeret beslutningsproces.

Hovedelementerne i analysen består af:

- Belyse **status og udvikling siden 2013** i antal personer og indkomst hos personer i DIS, fiskere i andre skattesystemer, beskæftigede på land og anden søfart
- Analysere **betydningen** af pendlernes indkomst for **velstand og velfærd på Færøerne** ved hjælp af nationalregnskab og betalingsbalanceopgørelser
- Belyse **pendlernes rolle i et komparativt perspektiv** ved at sammenholde lønoverførsler med andre nordiske lande og lignende økonomier
- Belyse **mulige gevinster og konsekvenser ved skatteudspillet** samt forholde sig analytisk til nogle **centrale budskaber i den færøske debat** omkring disse samfundsgruppers 'rolle' i det færøske samfund

---

¹ <https://landsstyri.cdn.fo/savn/kbuldbqm/fylgiskjal-2-skattaumskipan-2024-og-2025.pdf?s=JRVl8l3cMyd4bwoGre7v5DKUb3w> & <https://www.fmr.fo/fo/kunning/tidindi/skatturin-laekkar-hja-lag-og-midalloentum>

På baggrund af analysen kan følgende konkluderes:

#1 Udenlandspendlere bestrider typisk høj-produktive job

Færinger, som arbejder i udlandet, er generelt ansat i høj-produktive jobs, der kræver et relativt højt kompetence- og vidensniveau. Disse jobs er typisk også relativt højt lønnede. Hvis færinger, som stopper med at pendle, ikke kan få et job svarende til deres kompetenceniveau på Færøerne, kan det øge risikoen for, at de flytter til udlandet.

#2 Betydeligt bidrag til bruttonationalindkomsten

Hvis flere udenlandspendlere i stedet finder beskæftigelse på Færøerne, vil det påvirke bruttonationalproduktet, BNP, positivt. Men i forhold til færingeres mulighed for at opretholde deres levestandard er bruttonationalindkomsten en bedre indikator. Pendlernes årlige lønindkomst på ca. 1 milliard kr. bidrager direkte til Færøernes bruttonationalindkomst samt overskuddet på betalingsbalancen. Indkomster fra udlandet har særlig stor betydning i disse år, hvor en stor andel af værdiskabelsen på Færøerne ender som kapitalindkomst til investorer bosiddende udenfor Færøerne.

#3 Forøget risikospredning for den færøske økonomi

Flere økonomiske analyser har påpeget sårbarheden i færøsk økonomi på grund af manglede diversifikation i eksporten. Således udgør produkter fra opdrætslaks og fanget fisk hele vareeksporten. Cirka 15% af arbejdsstyrken på Færøerne er beskæftigede i disse to eksporterhverv.

At mange færinger historisk har valgt at bestride højproduktive jobs udenfor Færøerne, skyldes med stor sandsynlighed manglende attraktive jobmuligheder på Færøerne i forskellige perioder. Det bekræftes af, at antallet af udenlandspendlere faldt fra 2013-16, på et tidspunkt hvor færøsk økonomi oplevede stor vækst. Hvis fiskeriet svigter eller lakseopdrætsindustrien bliver ramt af kriser – hvilket historisk er sket flere gange – vil det være en fordel for det færøske samfund, at cirka 5% af husstandene på Færøerne har deres hovedindtægt i andre lande.

#4 En flygtig finansieringskilde til skatteomlægning

I skatteforslaget fra Finansministeriet påpeges, at der ikke gøres noget ved at ændre ved skatteforholdene for færinger ansat i DIS eller FAS, da disse lønmodtagere betragtes som særligt mobile. Samme gør sig gældende for alle internationalt pendlende færinger. Derfor kan det vise sig at være en meget flygtig finansieringskilde at afskaffe disse pendlers skattefradrag for en gevinst på 58 mio. kr. årligt. Groft illustreret betyder forslaget, at 1.000 færinger med indkomst i udlandet vil opleve at få reduceret deres disponible indtægt med i gennemsnit 58.000 kr. pr. husstand for at finansiere en skattelettelse til de øvrige cirka 18.000 husstande på Færøerne.

Udenlandspendlende færinger vurderes årligt at bidrage med cirka 435 mio.kr. til de offentlige kasser i dag, heraf 105 mio.kr. fra de mere usikre afledte effekter. I Finansministeriets beregninger er der ikke taget højde for nogen dynamiske effekter, men hvis blot en brøkdel af udenlandspendlerne vælger at flytte til udlandet, er der risiko for, at finansieringsgrundlaget for skatteomlægningen udhules. Den estimerede besparelse på 58 mio.kr. årligt svarer til 13% af de 435 mio.kr., som estimeres at ende i de offentlige kasser. Hvis 130 af de cirka 1.000 berørte pendlere vælger at fraflytte Færøerne, vil hele merprovenuet forsvinde.

3. Udvikling siden 2013

Baseret på data fra den færøske skattemyndighed, TAKS, udgør udenlandspendlere omkring 5% af den færøske arbejdsstyrke, hvoraf 36% er bosat i Tórshavn. Deres indtægter svarer til ca. 8% af de samlede lønindtægter. Det tyder på, at lønningerne udenlands i gennemsnit er højere end hvad den er på Færøerne.

Færøsk arbejdskraft i udlandet kan opgøres i følgende kategorier:

- Arbejde på land i udlandet
- Personer registreret i DIS og andre ordninger, såsom NIS, NOR, DAS
- Fiskere i Grønland
- Fiskere i andre lande end Grønland

I følgende analyse opgøres arbejdsområder for pendlende færinger mellem arbejde på land, fiskeskibe, anden søfart og DIS.

Skattemæssige forhold

Nedenfor er en oversigt over forskellige skattemæssige forhold for den færøske arbejdskraft i udlandet. For at gøre oversigten enkel er det antaget, at personerne kun tjener penge udenlands, det vil sige, der er ingen indkomst fra færøske arbejdsgivere. Normalt beskattes al arbejde i udlandet i det pågældende land. Undtagelsen er fiskeri, der beskattes i bopælslandet, selvom fiskeri i Grønland beskattes i Grønland.

Arbejdsområde	Beskrivelse
Arbejde på land	Personer, der arbejder på land, betaler skat i hjemlandet, hvis der er en dobbeltbeskatningsaftale. Det gælder også for personer, der er bosiddende på Færøerne, men arbejder i et andet land, som Færøerne har dobbeltbeskatningsaftale med.
Færøernes internationale skibsregister, FAS	Personer, der mønstrer med skibe registreret i FAS, betaler skat på Færøerne, som så bliver refunderet rederiet, som betaler tonnageskat. Det gælder også for personer, der er bosiddende i et andet land, men arbejder på et skib, der er registreret i FAS.
Dansk Internationalt Skibsregister, DIS	Personer, der mønstrer med skibe registreret i DIS, betaler ikke skat på Færøerne. Det gælder også for personer, der er bosiddende i et andet land, men arbejder på et skib, der er registreret i DIS.
Andre ordninger for søfolk	Personer, der er omfattet af andre ordninger for søfolk, end FAS og DIS, betaler skat i arbejdslandet. Det gælder også for personer, der er bosiddende på Færøerne, men arbejder på et skib, der er omfattet af en sådan ordning.
Skibe i NIS og NOR, der sejler uden for norsk farvand	Personer, der arbejder på et skib, der er registreret i NIS eller NOR, og som sejler uden for norsk farvand, betaler skat på Færøerne. Det gælder også for personer, der er bosiddende i et andet land, men arbejder på et sådant skib.
Fiskere i Grønland	Fiskere, der er bosiddende i Grønland, betaler skat i Grønland. Det gælder også for personer, der er bosiddende på Færøerne, men fisker i Grønland.
Fiskere i udlandet, dog ikke Grønland	Fiskere, der er bosiddende på Færøerne, men fisker i udlandet, betaler skat på Færøerne.

Oversigten over de skattemæssige fradrag, som grupperne normalt har, såsom fradrag for arbejde i udlandet, døgnfradrag og fiskefangstfradrag er opgjort nedenfor

og opsummerer kort hvad betydningen af skatteudspillet vil have for pendlende færinger.

Fradrag	Størrelse og udfasningsplan
Udenlandsk fradrag	Personer, der arbejder i udlandet, kan i dag få et fradrag på op til 120.000 kr. Den vil de næste fem år falde med 24.000 kr. Fradraget vil reducere den skattepligtige indkomst med 8.400 kr. pr. år.
Fiskemandsfradrag	Personer, der er fiskere, kan få et fradrag på 14% af deres indkomst fra fiskeri af maksimalt 470.000 kr., som i henhold til reformforslaget i 2024 og 2025 vil reduceres til maksimalt 400.000 og 300.000 kr., respektivt. Reduktionen af fradraget vil reducere indkomsten efter skat med 4.900 kr. i 2024 og 7.000 kr. i 2025, hvis de tjener 500.000 kr. i årlig hyre.
Døgnfradrag	Personer, der arbejder i udlandet, kan få et fradrag på op til 300 kr. i døgnet. I udspillet mindskes døgnfradraget med 60 kr. årligt indtil at den er udfaset i 2028.

Tabellen viser, at modregningen af fradrag kan have en betydelig indflydelse på den skattepligtige indkomst for personer, der modtager fradragene fra arbejde i udlandet.

Udvikling i antal pendlere siden 2013

Antallet af udenlandspendlere på Færøerne er steget siden begyndelsen af 2000'erne, toppede i 2014 og faldt til omkring **1.500** (ekskl. DIS) i 2016 og har siden ligget stabilt på dette niveau. Inklusive DIS er antallet af pendlere ca. 1.850, svarende til de 5% af arbejdsstyrken. En potentielt stabiliserende faktor for det konstante antal pendlere kan delvist tilskrives en vedvarende højkonjunktur på Færøerne i adskillige år. Den økonomiske situation på Færøerne har været kendetegnet ved høj beskæftigelse, lav ledighed, høje priser på fiskeprodukter og knaphed på arbejdskraft. Som følge heraf har behovet for at søge beskæftigelse i udlandet været mere begrænset, da den lokale efterspørgsel på Færøerne har været betydelig.

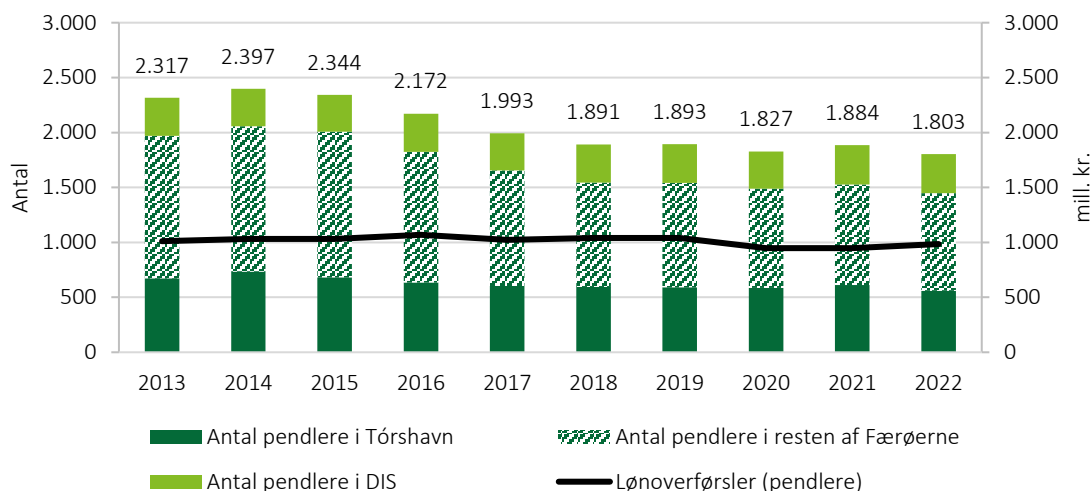
Denne udvikling svarer til tendenserne beskrevet i rapporten "Føroysk arbeidsmegi uttanlands" fra 2014. Lønindkomsten fra disse pendlere har også stabiliseret sig og ligger på omkring **1 milliard kr.** Til sammenligning lå lønindkomsten på ca. 572 mio. kr. i opdrætserhvervet på Færøerne i 2022². Figur 1 illustrerer sammenhængen mellem antallet af udenlandspendlere og den samlede lønindkomst tjent i udlandet.

En væsentlig del af denne lønindkomst bliver anvendt af de pendlende færinger eller deres husstand på Færøerne. Dermed bidrager lønindkomsten dels til direkte offentlige indtægter i form af moms og andre vareafgifter, samt indirekte indtægter via de afledte økonomiske aktiviteter, som jo også beskattes.

Antallet af pendlere er relativt større udenfor Tórshavn end i hovedstaden. Således var 35% af pendlere i 2022 bosiddende i Tórshavn, mens 41% af de samlede lønmodtagere på Færøerne ellers er bosiddende i Tórshavn.

² Kilde: Hagstova Føroya

Figur 1 Antal pendlende færinger og deres lønindkomst over tid (2013-2022)

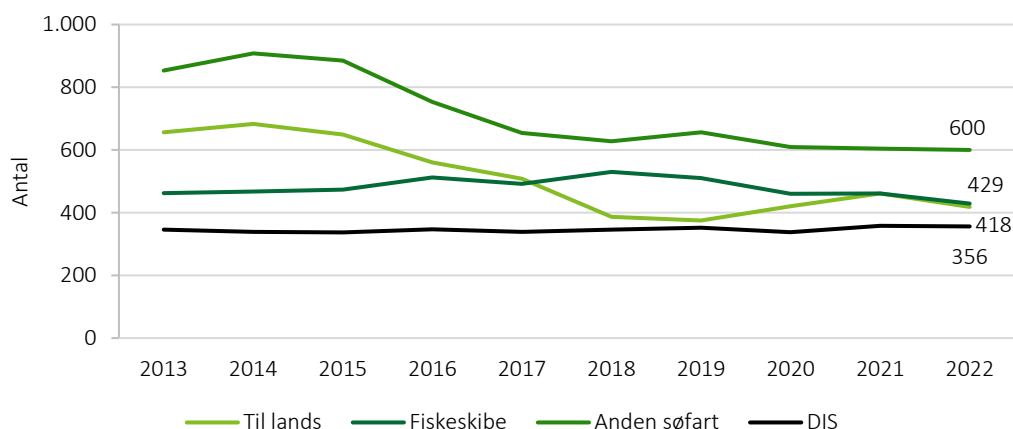
Kilde: TAKS og betalingsbalancestatistikken.

Udvikling i antal pendlere og lønindtægter for arbejdsområderne

Antallet af pendlende færinger, der arbejder inden for søfart (herunder offshore-aktiviteter), har oplevet en betydelig reduktion, mens beskæftigelsen på fiskeskibe har vist sig at være forholdsvis stabil gennem hele den undersøgte periode. Her kan nævnes, at antallet af lønmodtagere på færøske fiskeskibe er faldet fra ca. 1300 i 2013 til 1200 i 2022, mens antallet af udlændinge mønstret med færøske fiskeskibe er steget fra 15 i 2013 til ca. 80 i 2022.

Ligeledes observeres en markant nedgang i antallet af færinger, der er ansat på land i udlandet, hvilket delvis kan tilskrives den boomende økonomiske situation på Færøerne, og delvis kan det forklares med faldende aktivitet i de landbaserede aktiviteter relateret til olieeftersøgning i Norge. Det er bemærkelsesværdigt, at denne reduktion synes at være i overensstemmelse med den økonomiske fremgang i hjemlandet. Det fremgår af Figur 2.

Figur 2 Antal pendlere på tværs af arbejdsområder (2013-2022)

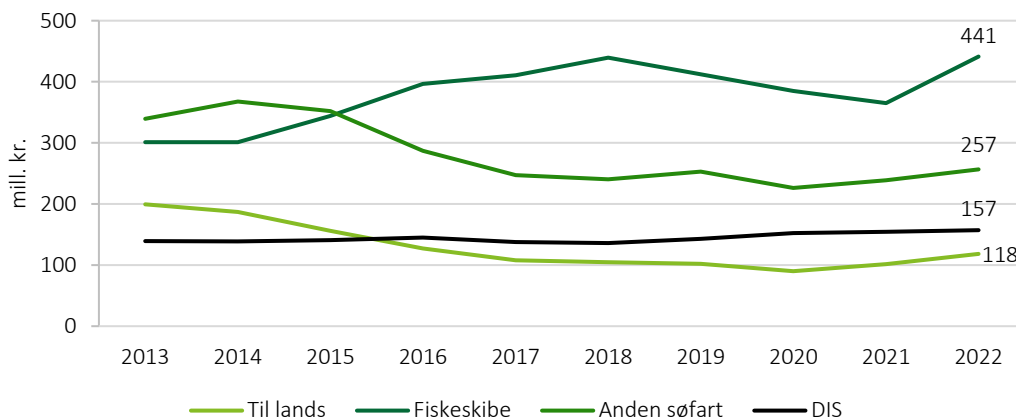

Kilde: TAKS

Det er også værd at fremhæve de betydelige lønindtægter genereret fra beskæftigelse på fiskeskibe, på trods af en mindre nedgang i antallet af pendlere i denne sektor, som ikke udgør den største gruppe i antal. Herefter tillægges anden søfart den højeste lønindtægt, der dækker over kategori 760, 765 og 770 hos TAKS. Det fremgår af Figur 3.

Figur 3 Lønindtægter på tværs af arbejdsområder (2013-2022)

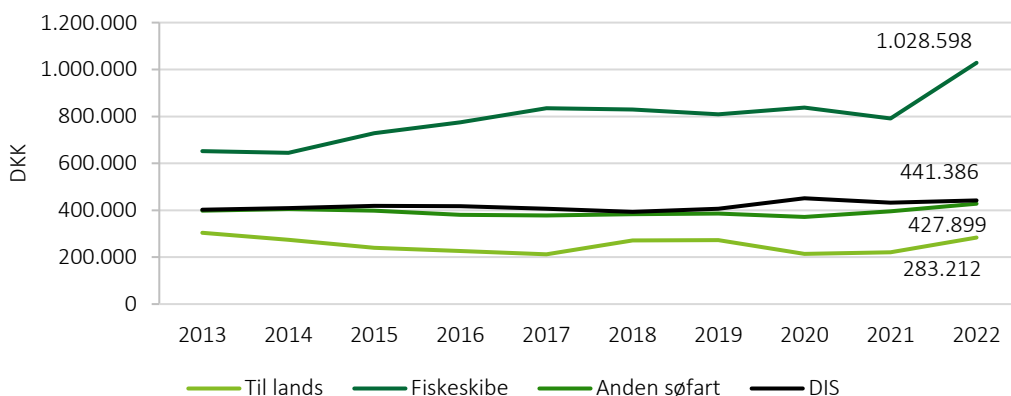

Kilde: TAKS

Ikke desto mindre præsterer fiskeskibsbesætninger stadig at opretholde den højeste gennemsnitlige årlige lønindtægt sammenlignet med andre beskæftigelses kategorier svarende til ca. 1 mio. kr. (se Figur 4). Det er således tydeligt, at fiskeri som beskæftigelsesmæssig praksis på Færøerne demonstrerer en økonomisk robusthed og fortsat udgør en væsentlig økonomisk aktør, der tilbyder konkurrencedygtige lønninger i forhold til andre erhvervssektorer på øerne. Særligt mellem 2021-2022 er den gennemsnitlige lønindtægt steget, hvilket potentielt kan tildeles stigningen på 48 pct. i lakseprisen i samme periode, hvor Færøernes fiskeerhvervs har haft høj gevinst af de ualmindeligt høje fiskepriser³.

Lønmodtagerne på Færøerne tjente i gennemsnit knap 400.000 kr. i 2022⁴ ifølge lønstatistikken, hvilket er lavere end den gennemsnitlige lønindtægt for alle arbejdsområder på nær arbejde på land. Det tegner et billede af, at det kan være mere attraktivt at arbejde i udlandet og indikerer udfordringer ved at identificere beskæftigelsesmuligheder på Færøerne, der matcher eller overgår de lønmæssige vilkår, der tilbydes i internationale kontekster.

Figur 4 Gennemsnitlige lønindtægter på tværs af arbejdsområder (2013-2022)

Kilde: TAKS

³ <https://www.nationalbanken.dk/da/viden-og-nyheder/publikationer-og-taler/arkiv-publikationer/2023/faeroesk-oekonomi-hoejkonjunktur-og-voksende-reformbehov>

⁴ Baseret på lønindtægten fra betalingsbalancestatistikken divideret med det gennemsnitlige antal lønmodtagere

Både antallet af pendlere fra Færøerne og de tilhørende lønindtægter har været relativt stabile i en længere periode. Dette fænomen kan dels forklares ved den vedvarende højkonjunktur på Færøerne. Med andre ord har økonomien været stærk i en længere periode, hvilket sandsynligvis har bidraget til at holde antallet af pendlere og deres lønindtægter på et nogenlunde konstant niveau.

Det er vigtigt at bemærke, at udsving i antallet af pendlere fra Færøerne sandsynligvis vil være tæt forbundet med økonomiens robusthed i landet. I perioder med økonomisk usikkerhed eller lavkonjunktur kan man forvente, at antallet af pendlere og deres lønindtægter kan variere mere, da virksomheder måske ikke ansætter lige så mange medarbejdere, og arbejdsmarkedet kan være mere ustabil. Eksempelvis steg antallet af udenlandspendlere markant efter finanskrisen fra omkring 1.800 til 2.500⁵.

Samlet set tyder billedet på en tæt sammenhæng mellem pendling, lønindtægter og den generelle økonomiske situation på Færøerne, og dette bør tages i betragtning ved vurdering af eventuelle ændringer eller udvikling på området.

---

⁵ Føroysk arbeiðsmegi uttanlands, 2014

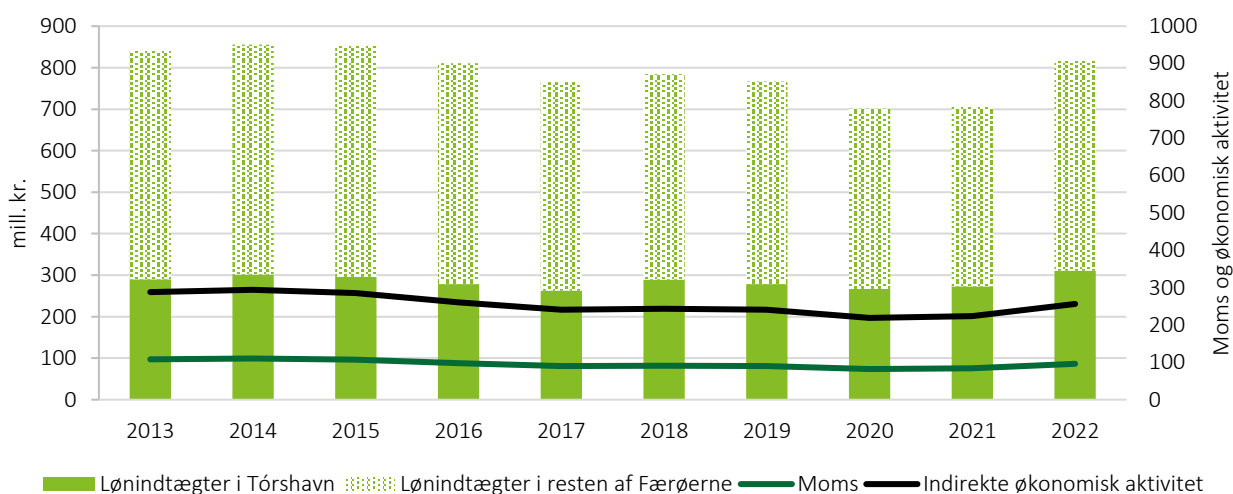

4. Betydningen af pendlernes indkomst for velstand og velfærd på Færøerne

De direkte offentlige indtægter i form af moms og andre vareafgifter kan forsigtigt estimeres til cirka 15% af lønindkomsten (efter skat) svarende til ca. **100 mio.kr.** Derudover betaler færøske fiskere udenlands indkomstskat på Færøerne, som i 2022 er konservativt estimeret til ca. **180 mio. kr.**

Den indirekte økonomiske aktivitet, genereret af pendlere, udgør omkring 40% af den samlede lønindkomst fra udlandet. Med den aktuelle økonomiske aktivitet svarer det til omkring **260 millioner kr.** årligt fra pendlernes lønindkomst. Pendlernes lønindkomst samt moms og indirekte økonomisk aktivitet er opgjort i Figur 5.

Figur 5 Lønindtægter over tid for pendlende færinger bosat i og udenfor Tórshavn, eksklusivt DIS.

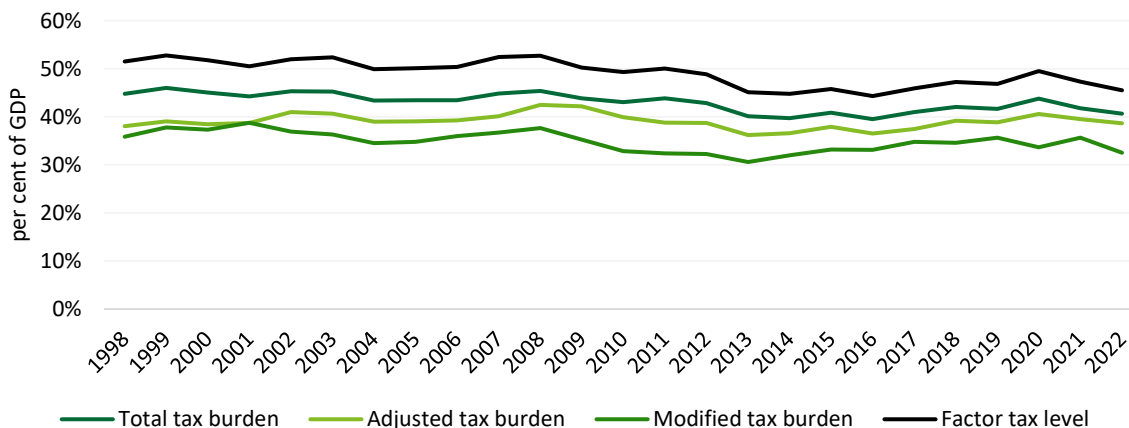

Kilde: TAKS

Note: Lønindtægterne dækker ikke over DIS i denne opgørelse, som heller ikke er omfattet af skatteudspillet.

Denne økonomiske pengestrøm har således en betydelig indvirkning på Færøernes økonomi. Med afsæt i det beregnede skattetryk for Færøerne på omkring de 41% (se Figur 6) i 2022 kan man regne med, at de 260 mio.kr. i økonomisk aktivitet har aflejret sig i skatte- og afgiftsindtægter for ca. **105 mio.kr.**

Figur 6 Skattetryk på Færøerne (1998-2022)

Derudover skal færinger betale⁶

- 0,71 % i barselsgebyr, hvis du er mellem 16 og 67 år gammel og er fuldt skattepligtig på Færøerne
- 3 % i "samhaldsfasti"/arbejdsmarkedsgebyr
- 1,25 % til ALS, som er fonden for arbejdsløshedsunderstøttelse
- 175,- kr. om måneden plus 0,60 % af din skattepligtige indkomst til Heilsutrygd, som er den offentlige sygeforsikring
- 150,-kr om måneden som afgift til det offentlige radio- og tv-selskab, Kringvarp Føroya (Kvf)

Pendlere skal altså udover skatten i alle arbejdsområder betale arbejdsmarkedsbidrag på Færøerne, det vil sige til Arbejdsmarkedets Efterlønsgrundlag (AMEG), Barselsfonden og sygesikring. Arbejdsområderne kan vælge at tegne forsikring hos ALS, men er normalt forsikret i arbejdsudlandet⁷. Betaling udover svarer derfor årligt til omkring 50 millioner kr. for de ca. 1.800 pendlende færinger estimeret i analysen.

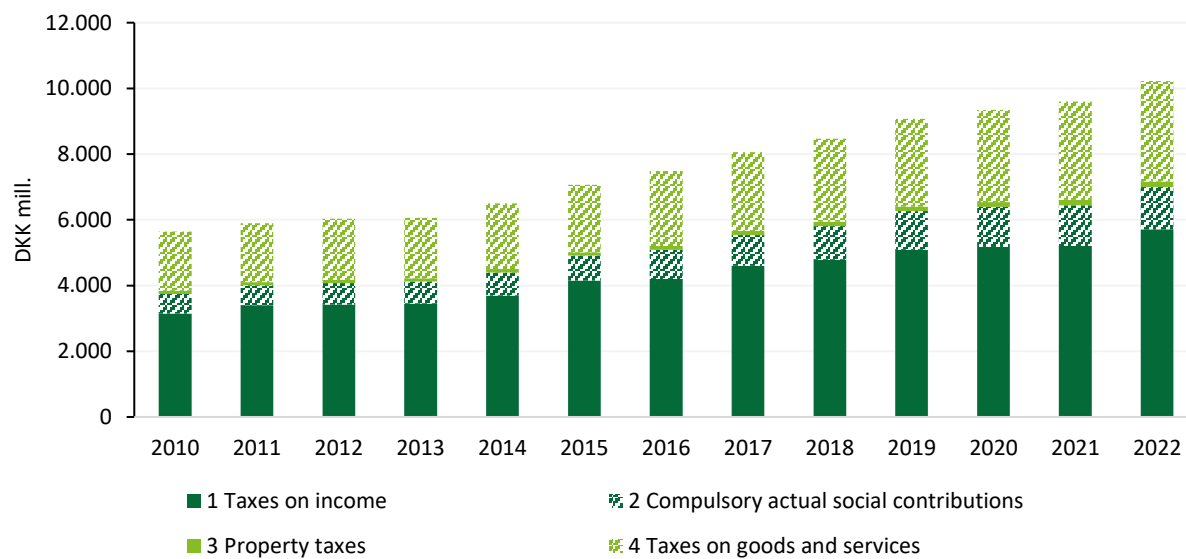
Tilsammen bidrager de pendlende færinger med cirka **435 mio.kr.** til de offentlige kasser. Heraf er de 105 mio.kr. fra afledte effekter, som med den lave arbejdsløshed på Færøerne må antages ikke ville bortfalde helt, selvom disse pendlere efterspørgsel ikke skabte denne aktivitet.

I Figur 7 illustreres det, at hovedparten af skatteindtægterne på Færøerne stammer fra beskatning af indkomster. Følgelig udgør fjernelsen af skattefradraget potentielt en markant forøgelse af bidraget til de offentlige finanser. Dog udgør skatten på varer og tjenester stadig en betydelig andel af de samlede skatteindtægter, og denne andel kan potentielt formindskes, hvis skattefradraget fjernes og pendlende færinger vælger at fraflytte Færøerne og fortsætte med at arbejde i udlandet på grund af manglende tilsvarende jobmuligheder på Færøerne. Det bør dog bemærkes, at den økonomiske aktivitet forventes at forblive høj på Færøerne som følge af den aktuelle højkonjunktur, der kendetegnes ved høj beskæftigelse, lav ledighed og betydelig efterspørgsel efter arbejdskraft. Derfor kan en forventning om øget økonomisk aktivitet i andre sektorer delvist eller fuldstændigt kompensere for det potentielle tab af indtægter fra økonomisk aktivitet, som pendlende færinger traditionelt har bidraget med.

⁶ <https://www.norden.org/da/info-norden/skat-paa-faeroerne>

⁷ Føroysk arbeidsmegi uttanlands, 2014

Figur 7 Skatteindtægter på Færøerne efter type (2010-2022)

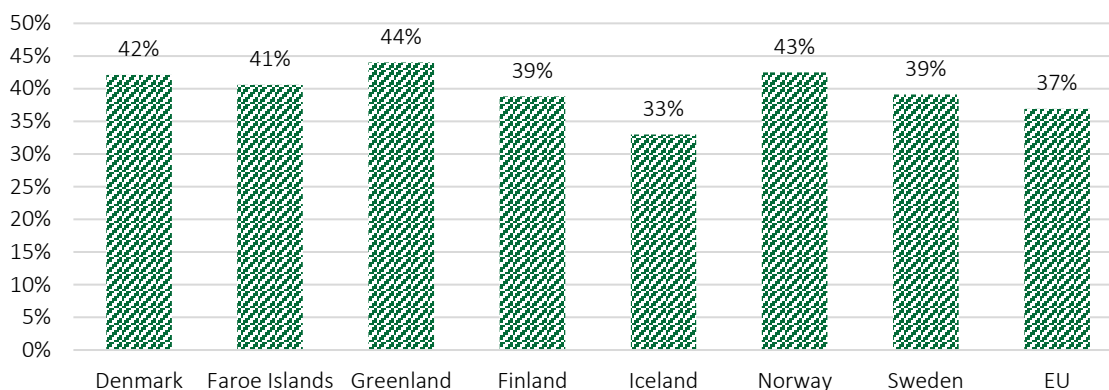
En afskaffelse af skattefradraget kan derfor have potentielle negative konsekvenser for den økonomiske aktivitet, som pendlende færinger i øjeblikket bidrager med til samfundsøkonomien. Det skal dog nævnes, at skatteudspillet ikke rammer de cirka 350 færinger ansat på DIS-skibe eller de cirka 200 færinger med hyre på grønlandske skibe⁸.

⁸ <https://www.logting.fo/documents/58937>

5. Et komparativt perspektiv

I følgende afsnit analyseres dele af Færøernes økonomi med de andre nordiske lande, som alle er karakteriseret ved en stor offentlig sektor, mange velfærdsydelser og et socialt sikkerhedsnet. Det fremgår blandt andet af Figur 8, hvor skattetrykket er blandt de højeste i verden.

Figur 8 Skattetryk i de nordiske lande (2022)

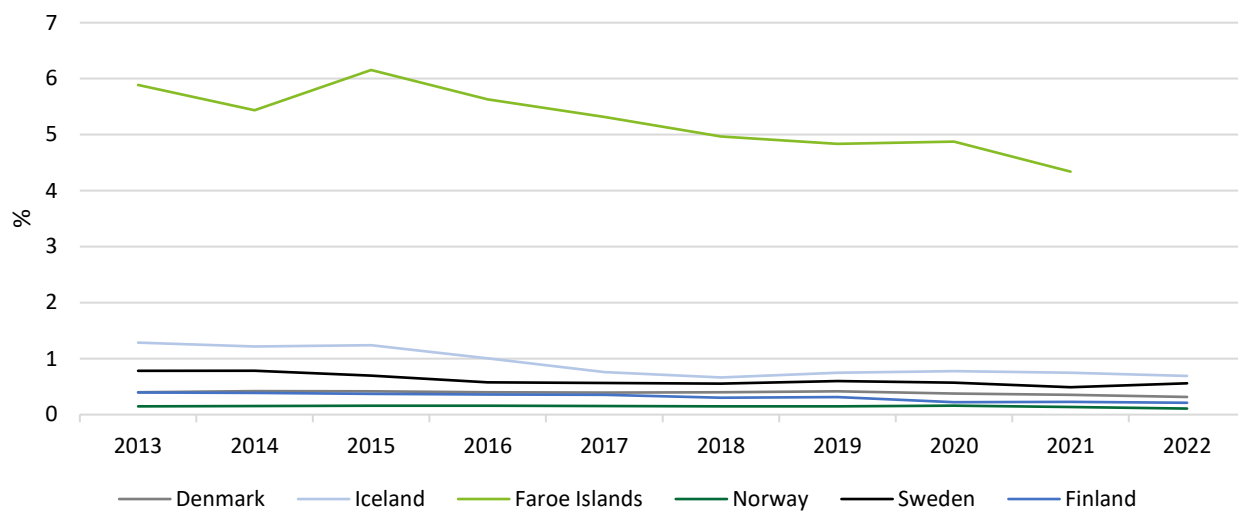
Pengeoverførsler (eng. remittance inflows) refererer til de penge, som enkeltpersoner sender tilbage til deres hjemland fra udlandet. Disse overførsler foretages ofte af udenlandske arbejdere eller personer, der bor i et andet land. Overførsler er en betydelig kilde til økonomisk støtte for mange familier og kan bidrage væsentligt til økonomien i modtagerlandet.

Sammenlignet med de øvrige nordiske lande er mængden af pengeoverførsler som en procentdel af BNP på Færøerne markant højere. Andelen på Færøerne udgør omkring 4%, mens de øvrige nordiske lande alle ligger under 1%, som illustreret i Figur 9. En høj andel af pengeoverførsler indikerer, at disse overførsler udgør en betydelig del af den samlede økonomiske produktion i landet. Denne situation kan potentielt bidrage til økonomisk stabilitet, da pengeoverførslerne fungerer som en pålidelig indtægtskilde, selv i perioder med økonomisk tilbagegang.

Figur 9 indikerer også en faldende tendens i andelen af pengeoverførsler siden 2015, hvilket korrelerer med et fald i antallet af pendlere i samme periode. Dette fald har dog stabiliseret sig siden da. Årsagen til denne udvikling kan sandsynligvis tilskrives den højkonjunktur, der har præget Færøerne, hvilket har ført til en stigende efterspørgsel efter arbejdskraft i landet. Dette har reduceret behovet for arbejdskraft i udlandet.

Det er dog afgørende for lande, særligt når de som Færøerne karakteriseres som en lille og åben økonomi, at diversificere indtægtskilder og fremme en bæredygtig økonomisk udvikling. Selvom pendlende færinger kan bidrage til denne diversificering, er det vigtigt at være opmærksom på ikke at gøre økonomien for afhængig af ekstern økonomisk støtte.

Figur 9 Pengeoverførsler som andel af BNP (%)

Kilde: WorldBank

6. Mulige gevinster og konsekvenser af skatteudspillet

Det foreslåede skatteudspil sigter mod at fjerne fradraget for indkomst i udlandet for §25b samt døgnfradraget på 300 kr. pr. dag i udlandet. De potentielle gevinster og konsekvenser af dette forslag præsenteres nedenfor.

Mulige gevinster

Ifølge Finansministeriet blev den årlige gevinst tidligere estimeret til 43 mio. kr., hvoraf 38 mio. kr. relaterede sig til §25b og 5 mio. kr. til døgnfradraget. En opdateret vurdering fra FMR⁹ indikerer nu en øget årlig gevinst på 58 mio. kr. til landskassen i ekstra provenu, når reformen er fuldt indført. En af de potentielle positive effekter ved dette skatteudspil er også en forventet stigning i arbejdsudbuddet på Færøerne.

Mulige konsekvenser

På den anden side kan forslaget resultere i en reduktion af den samlede økonomiske aktivitet, der genereres af pendlende færinger. Der er desuden en risiko for fraflytning som følge af disse ændringer, hvilket potentielt kan påvirke den økonomiske aktivitet og bidrag til den færøske økonomi. Dette er særlig relevant at være opmærksom på, da indkomster fra pendlere udgør en væsentlig del af Færøernes bruttonationalindkomst.

Øvrige forhold

Det er vigtigt at bemærke, at pengeoverførsler udgør en relativt stor andel af BNP på Færøerne, hvor det udgør omkring 4% sammenlignet med 0,5% i Danmark (se ovenfor). Pendlernes samlede lønindkomst i 2022 oversteg faktisk de samlede lønudbetalinger i fiskerierhvervet på Færøerne og var dobbelt så stor som i opdrætserhvervet. Dette understreger betydningen af at nøje overveje de potentielle konsekvenser af skatteudspillet for både økonomien og samfundet som helhed på Færøerne.

---

⁹ <https://www.logting.fo/documents/58937>

Tabel 1 Sammenligning mellem BNP og BNI (2021 og 2022)

Mio. kr.	2021	2022
Bruttonationalproduktet, BNP¹	22.980	25.162
+ Kapitalindkomst fra udlandet	202	306
- Kapitalindkomst til udlandet	183	189
+ Lønindkomst fra udlandet	948	985
- Lønindkomst til udlandet	390	388
Bruttonationalindkomsten, BNI	23.557	25.876
+ Direkte transfereringer fra udlandet	1.124	1.070
- Direkte transfereringer til udlandet	399	480
Disponibel bruttonationalindkomst	24.282	26.466
Udlandspendleres andel af disponibel BNI	4%	4%

Kilde: Nationalregnskabet og Betalingsbalancestatistikken, Hagstova.fo

I debatten om pendleres bidrag til færøsk økonomi fokuseres ofte alene på deres manglende bidrag til bruttonationalproduktet. Det er korrekt, at rent definatorisk opgøres disse pendleres værdiskabelse i udlandets BNP og ikke Færøernes. Men som omtalt i tidligere afsnit bidrager deres indtægter i udlandet med en betydelig ekstra efterspørgsel i færøsk økonomi, som dermed også løfter BNP på Færøerne.

Derudover bør det pointeres, at det er samfundets disponible bruttonationalindkomst, og ikke BNP, som er afgørende for borgernes materielle velstand. BNI er derfor det relevante mål for 'samfundskagen'. Og her tælles pendlerens indkomst i udlandet med, som det fremgår af tabellen ovenfor. Udover pendlerens lønindtægt i udlandet skal færøske investorer's kapitalindtægt i udlandet tilføjes, mens udlændinges løn- og kapitalindtægter fra Færøerne skal fratrækkes. Derudover skal transfereringer til og fra Færøerne henholdsvis tilføjes og trækkes fra. Her er det især blokstøtten og andre ydelser fra den danske stat, som trækker op.

I de senere år har færøske virksomheder med udenlandsk ejerskab betalt betydelige beløb i dividender til internationale investorer, som trækkes fra BNP for at komme frem til bruttonationalindkomsten. I snit har kapitalindkomsterne til udlandet udgjort cirka en halv milliard kroner årligt de seneste 10 år. I tabellen ovenfor fremgår, at dette beløb udgjorde 183 millioner kroner i 2021 og 189 millioner kroner i 2022. Lønindkomster til udlændinge fra Færøerne har de sidste 10 år udgjort 300 millioner kroner i snit årligt, men de sidste par år er beløbet steget til knap 400 millioner kroner. I den kontekst gør milliarder i lønindtægter til færøske pendlere en stor forskel og trækker BNI op med ca. 4%.

I andre lande er der ofte en marginal forskel mellem BNP og BNI, hvor særlige strukturelle forhold kan udløse en forskel. Således har Danmarks BNP historisk oversteget landets BNI, men de senere år har BNI overhalet BNP primært drevet af stigende formueindkomster fra den voksende pensionsformue i udlandet. Således oversteget BNI Danmarks BNP med 3% i 2022. Tilsvarende oversteget Færøernes BNI

også BNP med godt 3% i 2022, men uden pendlernes lønindkomst ville BNI være 1% lavere end BNP.

Centrale overvejelser og kort opsummering

Analysen af politiske reformer viser, at skattesystemet er en af de mest effektive måder at adfærdsregulere borgere og virksomheder med henblik på øget produktivitet, råderum og/eller arbejdsudbud. Ser vi på forskning af mobilitet og pendling er resultaterne de samme; de økonomiske incitamenter har stor betydning for lysten til at pendle.

Dermed sagt, at vi forventer, at en skatteomlægning, som foreslået af Landsstyret, vil få færre færinger til at pendle. Hvor mange, og om de i stedet flytter til udlandet eller forbliver på Færøerne, ligger dog uden for vores analyse at vurdere, og det vil kræve et empirisk estimat af denne gruppes arbejdsudbudselasticitet. Men den ændrede adfærd vil få en betydning for den færøske samfundsøkonomi.

Selvom lønindtægterne fra færinger, der arbejder i udlandet, kun delvist beskattes i Færøerne, bliver arbejdsmarkedsbidragene betalt til Færøerne. Derudover forbliver nettoindtægterne efter skat i omløb i Færøerne, idet størstedelen af pengene bliver brugt i landet. Bidrag, der er med til at skabe omsætning i samfundet og genererer samtidig indtægter til statskassen og kommunerne. Der er flere årsager til at færinger arbejder i udlandet, men kan i denne rapport opsummeres til:

1. Højere indkomster
2. Lavere skat
3. Gode beskæftigelsesmuligheder

Med over 1.800 arbejdspladser, hvilket er næsten 5 procent af den samlede arbejdsstyrke på Færøerne, ville det være meget svært at finde arbejde til den færøske arbejdsstyrke. Disse job er ikke nødvendigvis tilgængelige i dag selv med en økonomi med mangel på arbejdskraft og lav ledighed. Derudover er den færøske arbejdskraft i udlandet med til at skabe aktivitet på Færøerne gennem deres forbrug.

Deloitte.

Deloitte er en førende global leverandør af revision og erklæringsopgaver, konsulentydelse, finansiell rådgivning, risikostyring, skatterådgivning og dertil knyttede ydelser. Vores netværk af medlemsfirmaer og tilknyttede virksomheder findes i over 150 lande og territorier (samlet betegnet "Deloitte-organisationen") og servicere fire ud af fem virksomheder fra listen over verdens største selskaber, Fortune Global 500®. Læs mere på www.deloitte.com om, hvordan Deloitte omkring 415.000 medarbejdere gør en forskel. Deloitte er en betegnelse for et eller flere af Deloitte Touche Tohmatsu Limiteds ("DTTL") medlemsfirmaer, dets netværk af medlemsfirmaer og deres tilknyttede virksomheder (der samlet betegnes "Deloitte-organisationen"). DTTL (der også omtales som "Deloitte Global") og alle dets medlemsfirmaer og tilknyttede virksomheder udgør selvstændige og uafhængige juridiske enheder, som ikke kan forpligte hinanden over for tredjemand. DTTL og de enkelte DTTL-medlemsfirmaer og tilknyttede virksomheder er kun ansvarlige for egne handlinger og/eller udeladelser. DTTL leverer ikke ydelser til kunder. Vi henviser til www.deloitte.com/about for nærmere oplysninger.

© 2023 Kontakt Deloitte Global for yderligere oplysninger.